

Nr 32

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående en omläggning av företagsbeskattningen såvitt avser mindre företag.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 418 av herr *Mattsson* samt II: 501 av herrar *Gustafsson* i Kårby och *Svensson* i Stenkyrka, har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam utredning av möjligheterna till omläggning av företagsbeskattningen i syfte att underlätta de mindre företagens konsolidering och självfinansiering».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 418.

Av innehållet i *de föreliggande motionerna* må här återges följande.

I motionerna framhålles, att det är av största vikt att beskattningssystemet inte lägger hinder i vägen för företagens konsolidering och möjligheter till självfinansiering. För den allra vanligaste företagsformen — inregistrerade handelsfirmor — är det en uppenbar olägenhet att den vinst, som uppkommer av rörelsen, påföres firmainnehavaren och taxeras som inkomst i dess helhet. Det är angeläget att pröva förutsättningarna för att komplettera företagsbeskattningssystemet med regler, som tillgodoser kraven på ökade möjligheter till konsolidering. Man kunde tänka sig att i handelsregistret upptagna företag även i skattehänseende betraktas och behandlas som juridiska personer och att med ledning därav uppdelningen i skattehänseende mellan företagarens och företagens ekonomi göres mera strikt. Över huvud taget förtjänar frågan om beskattningen av de mindre företagen att upptagas till en allsidig utredning, varvid man givetvis även bör överväga möjligheten till en differentiering inom företagsbeskattningens ram på så sätt, att de mindre företagens särskilda problem vinner särskilt beaktande.

Utskottet

I de föreliggande motionerna upptas frågan om beskattningen av mindre företag. Motionärerna, som hemställer att en skyndsam utredning vidtas av möjligheterna till omläggning av företagsbeskattningen i syfte att underlätta de mindre företagens konsolidering och självfinansiering, har pekat

på några för dessa företag speciella problem. Bl. a. har motionärerna framhållit, att många mindre och medelstora företag beskattas alltför hårt, eftersom de ofta har lägre skattekraft än stora företag. Vidare framhåller de önskvärdheten av att av enskilda personer ägda företag genom lättnader i beskattningen erhåller med aktiebolag jämförbara konsolideringsmöjligheter.

Som motionärerna påpekat föreligger det vissa skillnader i beskattningshänseende mellan å ena sidan bolag och ekonomiska föreningar och å andra sidan enskilda rörelseidkare. Mest påfallande torde olikheten vara då det gäller skattesatserna vid den statliga inkomstskatten. Medan för bolag och ekonomiska föreningar skatten är proportionell, utgår den för fysiska personer enligt en progressiv skala. En annan framträdande skillnad är att bolag och ekonomiska föreningar i motsats till fysiska personer äger rätt till avsättning till investeringsfonder för konjunkturutjämning. I stor omfattning är emellertid beskattningsreglerna för de olika företagsformerna överensstämmande. Detta gäller bl. a. de betydelsefulla reglerna om varulagervärdering och om avskrivning på byggnader och inventarier. Verkningarna av föreliggande skillnader i beskattningsreglerna mellan enskilda företagare å ena sidan och juridiska personer å den andra sidan torde ingalunda alltid vara till nackdel för de enskilda rörelseidkarna. Tvärtom torde dessa som regel beskattas lindrigare än aktiebolag. Nämnas kan att för gifta fysiska personer den statliga inkomstskatten är lika stor som bolagsskatten, d. v. s. 40 procent, vid en taxerad inkomst av omkring 65 000 kronor. Denna inkomstnivå uppnår endast ett par procent av de fysiska personer, som är rörelseidkare. I regel har de betydligt lägre inkomster, varför det ur denna synpunkt är till fördel att driva en mindre rörelse i form av enskild firma.

Frågan om företagsbeskattningens utformning var föremål för utredning under första hälften av 1950-talet, och år 1955 tog riksdagen ställning till huvudprinciperna i fråga om denna beskattning. Därvid belystes självfallet inte enbart skatteproblemen för bolag och ekonomiska föreningar utan även de frågor som kunde anses vara av betydelse för enskilda rörelseidkare. Genom möjligheterna till en långtgående varulagernedskrivning och rätten att snabbt avskriva anskaffade maskiner och inventarier torde också vara sört för att flertalet smärre företag erhåller tillfälle till konsolidering i rimlig utsträckning. Nämnas bör i detta sammanhang att — bortsett från utövare av fria yrken — endast ca 15 procent av de enskilda rörelseidkarna enligt inkomststatistiken för taxeringsåret 1958 hade en skattemässig årsinkomst å mer än 20 000 kronor. Över 30 000 kronors inkomst hade drygt 10 000 rörelseidkare eller ca 5 procent.

Av dessa siffror framgår att endast en liten del av de enskilda rörelseidkarna torde ha möjlighet att disponera sin årsinkomst till ytterligare konsolidering. För det stora flertalet är den redovisade årsinkomsten inte större än att den kan antagas nätt och jämnt förslå till att täcka den skattskyldiges nödvändiga levnadskostnader och skatter och införandet av ytterligare möjligheter till konsolidering via beskattningen skulle i själva verket inne-

bära ett uppskov med beskattningen av inkomster, vilka använts för täckande av företagarens utgifter för egen löpande konsumtion.

Då frågan om företagsbeskattningens utformning nyligen varit föremål för utredning och utskottet inte funnit att några omständigheter tillkommit, som kan påkalla att skattefrågan för mindre företag ånyo överväges, finner utskottet sig böra avstyrka bifall till de föreliggande motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att de likalydande motionerna I: 418 av herr Mattsson samt II: 501 av herrar Gustafsson i Kårby och Svensson i Stenkyrka om utredning rörande viss omläggning av företagsbeskattningen såvitt avser mindre företag icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 31 mars 1960

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, fröken Ranmark, herrar Söderquist, Bengtson, Oscar Carlsson, Mattsson, Siegbahn och Stefanson; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Kollberg, Kärrlander, Magnusson i Borås, Wiklund, Andersson i Essvik, Darlin, Stenberg, Eriksson i Bäckmora och Kristenson i Göteborg.

Reservation

av herrar *Hagberg, Söderquist, Bengtson, Mattsson, Stefanson, Kollberg, Magnusson* i Borås, *Darlin, Stenberg* och *Eriksson* i Bäckmora, vilka dels ansett att utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»I de förevarande motionerna har särskilt upptagits de mindre företagens ställning i skattesystemet. Det har därvid understrukits att det är av största vikt att beskattningssystemet inte lägger hinder i vägen för företagets konsolidering och möjligheter till självfinansiering. Motionärerna har ansett det angeläget att pröva förutsättningarna för att komplettera företagsbeskattningssystemet med regler som tillgodoser kraven på ökade möjligheter till konsolidering. Utskottet delar denna uppfattning och anser den målsättning motionärerna angivit angelägen att eftersträva. Vid en kommande översyn av skattesystemet — varom hemställan gjorts i särskilda motioner — som även bör omfatta reglerna för företagsbeskattningen och som enligt

utskottets uppfattning bör åsyfta åtgärder ägnade att främja företagssparandet och stärka förutsättningarna för ökning av produktionen, bör de i motionerna upptagna frågorna utredas.»

dels ock ansett att utskottet bort hemställa,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 418 och II: 501 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att vid en kommande allmän översyn av skattesystemet särskilt undersökes sådana reformer av beskattningsreglerna som kan underlätta de mindre företagens konsolidering och möjligheter till självfinansiering.